جياڭشيدىڭ شينجياڭغا كومەكتەسۋى:

جياڭشيدىڭ "ەرەكشە ئىرىنشى اۋدانىن" بار قايراتىن سالپ ويداعداي قۇردى

شينجياڭغا كومەكتەسۋ كەلبەتى

□ انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ئتلشسى سۇڭ ۋيگو

جيڭگاڭشان تاۋنان كۇنلۇن تاۋنا دەين نەشە ملڭ شاقرىم جول بولسا دا، ۇزاق ارالىق جياڭشي ولكەسى مەن اقتاۋ اۋدانى اراسىندا سۇيىسپەنشىلىكتى ۇزە العانى جوق. 2020 ـ جىلدان بەرى جياڭشي ولكەسىنىڭ شينجياڭغا باعىنتامالى كومەكتەسۋ الدىڭعى شەپ قولباسشىلىق شتابى باستان ـ اياق اقتاۋ اۋدانىن جياڭشيدىڭ "ەرەكشە ئىرىنشى اۋدانى" رەتىندە قاراپ ماملە جاسادى. بۇگىنگى كۇندە جياڭشي بەلگىسىزدەگى كوپتەگەن نسانىدار تياناقتانىپ، اقتاۋ اۋدانىندا ئار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تۇرمىسىنا تىڭ وزگەرىس الا كەلدى.

پامير ۇستىرتىندەگى مەكەندى ويدا-عداي قۇرۋ ـــ جياڭشيدەن شينجياڭغا كومەككە كەلگەن ئاربىر كادردىڭ ورتاق ارمانى بولدى.

كاسپ سالاسىنىڭ قۇنىن اشپ، كىرىس-تى ارتتىرىپ، بايۇدى جۇزەگە اسردى

قاسبوياۋ تامىرى، ماقسارى، ۇشقات... 6 ـ ايدىڭ باسى، كۇن شىلىڭگىر ىستىق، اقتاۋ اۋدانى پىلال اۋىلى دوندۇرا قىستاعىنداعى جۇڭي ئدارى ئشوپ ەگۇ بازاسىندا 10 نەشە ئتۇرلى جۇڭي ئدارى شوپتەر قاۋلاي ئوسىپ كەلەدى.

اقتاۋ اۋدانى لۇيگۇ ەگمىشىلگى شارۋالار كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتيۋى ـــ جۇڭي ئدارى شوپتەردى ارناۋلى ەگۇمەن اينالىساتىن سەلبەستىك كووپەراتيۋى، قازىرگە دەين 180 مۇدان استام ەگۇ كولەمىن قالىپتاستىرىپ ۇلگىردى. "شارۋالاردىڭ جۇڭي ئدارى ئشوپ ەگۇ ارقىلى كىرىستەرىن ارتتىرۋى، بايۇى، جياڭشيدىڭ شينجياڭغا باعىنتامالى كومەكتەسۋىنەن ايرىلا المايدى"، ـ دەدى وسى سەلبەستىك كووپەراتيۋىنىڭ جاۋاپتىسى لي حۇي.

3 جىلدان بەرى جياڭشي ولكەسىنىڭ شينجياڭغا باعىنتامالى كومەكتەسۋ الدىڭعى شەپ قولباسشىلىق شتابى جۇڭي ئدارى ئشوپ ەگۇ، وڭدەۋ، تۇت ەگۇ سياقتى ەرەكشە كاسىپ سالاسىنا جالپى 23 ميللىون 350 ملڭ يۇان قارجى ورنالاستىردى، جياڭشيدەن شينجياڭغا كومەككە كەلگەن ئاربىر توپتاعى كادرلار جەرگىلىكتى ورىنداعى شارۋالاردى باستاپ جۇڭي ئدارى شوپتەرىن تانۇدان جۇڭي ئدارى شوپتەرىن ەگۇگە، ودان جۇڭي ئدارى شوپتەرىن ساتۋعا دەين وزگەشە داموۋ جولىن باسپ ئوتتى. ئار جىلى جەرگىلىكتى ورىننان 500 شارۋا وتباسىن جۇڭي ئدارى ئشوپ ەگۇگە تىكەلەي باستاپ، ئاربىر وتباسىنىڭ جىلدىق ورتاشا كىرىسىن 40 ملڭ يۇان اسردى. قازىرگە دەين اۋدان بويىنشا 5 قىستاق 6300 مۇ جەرگە جۇڭي ئدارى ئشوپ ەكتى. 2022 ـ جىلى اقتاۋ اۋدانىنىڭ جۇڭي ئدارى ئشوپ ەگۇدەن جاراتقان ئونىم قۇنى 5 ميللىون 700 ملڭ يۇاننان استى.

جۇڭي ئدارى شوپتەردىڭ كاسىپ سالا تىزبەگىن قالىپتاستىرۋ ئۇشىن، جياڭشي ولكەسىنىڭ شينجياڭغا باعىنتامالى كومەكتەسۋ الدىڭعى شەپ قولباسشىلىق شتابى جياڭشي ولكەسى جيۇجياڭ قالاسىنان كاسىپورىن ەنگىزىپ، شينجياڭ كايشين حۇڭشىڭ ئدارى ـ دارەك كاسىبى شەكتى سەرىكتەستىگىن تىركەۋگە الدىرىپ قۇردى، اقتاۋ اۋدانىندا زاۋود قۇرىپ، وندىرىسكە كىرىسىپ، جەرگىلىكتى ورىنداعى شارۋالار ەككەن جۇڭي ئدارى شوپتەردى سول جەردىڭ وزىندە ساتىپ الدى، وڭدەدى. قازىر 8000 شارشى مەترلىك زاۋود ۇيلەرىن سالىپ، جىلدىق جۇڭي ئدارى ئشوپ وڭدەۋ قۇاتىن 3000 تونناعا جەتكىزدى، 2023 ـ جىلى ساتۋ سوماسى 20 ميللىون يۇاننان اسىپ، ەكەلەسى جىلدان باستاپ ەكسپورتقا شىعارىلاتىن بولادى.

"كەلەسى قادامدا ئبىز جانە 250 ميللىون يۇان قارجى قوسىپ، اقتاۋ اۋدانىندا جۇڭگوشا شيپاگەرلىك، ئدارى ـ دارەك كاسىپ سالا باقشاسىن، 10 ملڭ مۇلىق جۇڭي ئدارى ئشوپ ەگۇ بازاسى ۇلگى كورسەتۋ رايونىن سالىپ، اقتاۋ اۋدانىن مەملەكەتتە ۇنەمى پايدالانىلاتىن جۇڭي ئدارى شوپتەرىنىڭ تۇقىمىن، مايسىن جەتىلدىرۋ بازاسى، شينجياڭ جۇڭي ئدارى ئشوپ بىلىمدەرىن جالپىلاسترۋ تاربيە بازاسى ەتىپ قۇرىپ شىعۋعا كۇش سالامىز"، ـ دەدى شينجياڭ كايشين حۇڭشىڭ ئدارى ـ دارەك كاسىبى شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ باس ديرەكتورى ساۋ فىڭمەي.

قىزىل گەندى كوشىرىپ اكەلىپ، كورىكتى مەكتەپ اۋلاسىن قۇردى

اقتاۋ اۋدانى شۇەسۇڭ ورتا مەكتەبىنىڭ نەگىزگى وقىتۋ عيماراتىنىڭ توبەسىندە: "پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ شىنايى قامقورلىعىنا العىس ايتامىز، جياڭشي ولكەسىنىڭ قالتقىسز كومەگىنە راقىمەت" دەگەن ۇلكەن جازۋ جازىلدى. قانىق قىزىل بويىاۋمەن جازىلعان ۇلكەن جازۋ كوك اسپان، اقشا بۇلتتىڭ استىندا ايرىقشا كوزگە تۇسەدى.

اقتاۋ اۋدانىندا بۇقارا وسى ورتا مەكتەپتى جياڭشي تاجريبە ورتا مەكتەبى دەپ اتاۋعا ادەتتەنگەن، ويتكەنى وسى مەكتەپكە كوپتەگەن جياڭشي فاكتورى ىسكەگەن؛ حۇڭدۇجۇان الاڭى، جيڭگاڭشان سوعىس الاۋى ئمۇسىنى، كۇزگى جيىن ـ تەرىن كوتەرىلىسى ئمۇسىنى... وسىلاردىڭ ئبارى بۇكىل مەكتەپتەگى وقىتۋشى ـ وقۋشىلارعا جياڭشيدىڭ توڭكەرىستىك تاريحىن ايگىلەۋدە.

جياڭشيدەن شينجياڭغا كومەككە كەلگەن وقىتۋشىلاردىڭ كومەگىندە اقتاۋ اۋدانىنداعى كومەك قابىلداعان 6 مەكتەپتە "حۇڭدۇجۇان قوعامدىق ۇيىمى" قۇرىلىپ، وقۋشىلاردى قوعامدىق ۇيىمنىڭ امالياتتىق قيمىلدارىندا قىزىل مادەنيەتتى جالعاستىرۋعا جەتەكتەدى؛ "حۇڭدۇجۇان قىزىل مادەنيەت مەكتەپ وقۋلىعىن" قۇراستىرىپ جازىپ، جەرگىلىكتى ورىنداعى ورتا، باستاۋىش مەكتەپ وقۋشىلارىنىڭ قىزىل مادەنيەتتى ۇيرەنۋ قولايلىلىعىن جوعارىلاتتى؛ "حۇڭدۇجۇان شاعىن ساباقحاناسىن" سىكە قوسىپ، قىزىل حيكايا، قىزىل ئان، قىزىل ئبي، قىزىل ولەڭ سياقتى قىزىل بايلىقتاردى ساباقحاناعا ەنگىزدى...ئاربىر "حۇڭدۇجۇان" نسانى وقۋشىلارى قىزىل گەندى جالعاستىرۋعا، قىزىل قاندى ۇلاستىرۋعا، وتانشىلدىق سەزىمدى اسقاقتاتۋعا باستادى.

3 جىلدان بەرى جياڭشي ولكەسىنىڭ شينجياڭغا باعىنتامالى كومەكتەسۋ الدىڭعى شەپ قولباسشىلىق شتابى شينجياڭغا كومەكتەسۋ قارجىسىن بوساتىپ، قىزىلسۋ وبلىستىق 3 ـ ورتا مەكتەبىندە جاڭادان كورىكەمونەر ـ دەنە تاربيە عيماراتىن، اقتاۋ اۋدانىندا جاڭادان جيڭگاڭشان بالالار باقشاسىن، رۇيجين بالالار باقشاسىن سالدى، اقتاۋ اۋدانىندا كۇنلۇن جايۇان مەكتەبى سياقتى 5 ورتا، باستاۋىش مەكتەپتىڭ جاتاعىن جاڭالاپ كەڭەيتىپ سالىپ، قىزىلسۋ وبلىستىڭ جانە اقتاۋ اۋدانىنىڭ وقىتۋ شارت ـ جاعدايىن ۇزدىكسىز جاقسارتتى. سونىمەن بىرگە جياڭشيدەن شينجياڭغا كومەككە كەلگەن وقىتۋشىلار ۇستاز بەن شاكىرت جۇپ قۇراۋ، ۇيرەتۋ، كومەكتەسۋ جانە جەتەكتەۋ، اشىق ساباقتان ۇلگى كورسەتۋ، ايگىلى ۇستاز قىزمەت كەڭسەسى سياقتى جەللەس كومەكتەسۋ ـ سۇيەمەلدەۋ شارالارى ارقىلى كومەك قابىلداعان ورىننىڭ وقىتۋشى بايلىعىنداعى ولقىلىقتاردى ۇزبەي تولقتاپ، وقۋ ـ اعارتۋ، وقىتۋ ساپاسىن جوعارىلاتىپ، جياڭشيدىڭ شينجياڭغا كومەكتەسۋ ايگىلى مارىكاسى بولعان "ۇلگى كورسەتۋ مەكتەبىنىڭ، ۇلگى كورسەتۋ كلاسىنىڭ" اقتاۋ اۋدانىندا تامىر تارتۋىن ىلگەرىلەتتى. كومەك قابىلداعان 3 مەكتەپتىڭ ئارقايسى جىلدىعىندا ەكەدەن "حۇڭدۇجۇان جياڭشي كلاسىن" قۇردى، "حۇڭدۇجۇان جياڭشي كلاسىنا" ەمتيحان بەرىپ ئوتۋ جەرگىلىكتى ورىنداعى وقۋشىلاردىڭ شاعىن كۇرەس نسانىنا اينالدى.

3 جىلدان بەرى جياڭشيدەن شينجياڭغا كومەككە كەلگەن وقىتۋشىلار دىڭ جانە اقتاۋ اۋدانىنداعى وقىتۋشىلاردىڭ ورتاق قۇلشىنۋىندا جەرگىلىكتى ورىنداعى وقۋشىلاردىڭ جوعارى مەكتەپتەرگە ەمتيحان بەرىپ ئوتۋ سالىستىرماسى ئوتۋ سالىستىرماسى 2022 ـ جىلى قىزىلسۋ وبلىستىق جياڭشي تاجريبە ورتا مەكتەبىندەگى (اقتاۋ اۋدانىندىق شۇەسۇڭ ورتا مەكتەبى) ەكى "حۇڭدۇجۇان جياڭشي كلاسىنان" جالپى 92 ادام جوعارى مەكتەپ ەمتيحانىنا قاتىناسىپ، تولىق كۇرسقا ئوتۋ سالىستىرماسى 69. 6% بولدى؛ قىزىلسۋ وبلىستىق 3 ـ ورتا مەكتەبىندەگى ەكى "حۇڭدۇجۇان جياڭشي كلاسىنان" جالپى 102 ادام جوعارى مەكتەپ ەمتيحانىنا قاتىناسىپ، تولىق كۇرسقا ئوتۋ سالىستىرماسى 63. 7% بولدى.

شينجياڭغا كومەكتەسۋ كۇش ـ قۋاتىن ۇيىستىرىپ، ەكونوميكانىڭ ومىرشەڭدىك كۇشىن تاسقىندىتتى

شينجياڭغا نە ئۇشىن كەلدىك؟ شينجياڭدا نە ىستەيمىز؟ شينجياڭغا نەنى قالدىرىپ كەتەمىز؟ جياڭشيدەن شينجياڭغا كومەككە كەلگەن كادرلار شينجياڭغا كومەك بەرۋ كەزىندە ئىس جۇزىندىك ارەكەتتەرىمەن وسى 3 "جاندى سۇراۋعا" جاۋاپ بەردى، ئاربىر ناتيجە تىزىمدىكتەرى دە ولاردىڭ شينجياڭغا كومەك بەرۋ جولىنا كۇا بولدى.

3 جىلدان بەرى جياڭشي ولكەسىنىڭ شينجياڭغا باعىنتامالى كومەكتەسۋ الدىڭعى شەپ قولباسشىلىق شتابى "ينتەرنەت جەلىسندە" جالپى 550 رەتتەن استام ساۋداگەر شاقرۋدى ورىستەتتى، 292 كاسىپورىنمەن، 87 ساۋداگەرلەر قوعامىمەن، بىرلەستىگىمەن بايلانىس جاساپ كەڭەس وتكىزىپ، 30 نسانعا تابىسپەن قول قويستى، قول قويىلعان قارجى 50 ميللىارد 180 ميللىون يۇان بولدى، 8 نسان تابىسپەن ىرگە تەۋىپ، ئبىر ميللىارد 690 ميللىون يۇان قارجى قوسىلىپ، 740 ادامنىڭ جۇمىستانۋىن شەشتى.

3 جىلدان بەرى جياڭشي ولكەسىنىڭ شينجياڭغا باعىنتامالى كومەكتەسۋ الدىڭعى شەپ قولباسشىلىق شتابى جالپى 20 ميللىون يۇان قارجى قوسىپ اقتاۋ اۋدانىنىڭ جياڭشي ونەركاسىپ باقشا رايونىنىڭ سايكەستى قۇرىلعىلارىنىڭ دەڭگەيىن ئوسىردى، 5 ميللىون يۇان قارجى قوسىپ وسىزاماندانعان اۋىل شارۋاشىلىعى علىم ـ تەحنيكا باقشاسىن قۇرىپ، 20 ميللىون يۇان ورنالاستىرىپ اقتاۋ اۋدانىنىڭ سۇىق تىزبەكتى زات جەتكىزۋ ورتالىعى قۇرىلىسىنا قولداۋ كورسەتىپ، جەرگىلىكتى ورىننىڭ تيجارات ـ ساۋدا "قاتتى ورتاسىنىڭ" دەڭگەيىن كۇش سالا جوعارىلاتتى.

3 جىلدان بەرى جياڭشي ولكەسىنىڭ شينجياڭغا باعىنتامالى كومەكتەسۋ الدىڭعى شەپ قولباسشىلىق شتابى جالپى 25 ميللىون يۇان قارجى قوسىپ، پامير ئۇستىرتى سۇرەتشىلەر شاعىن قالاشعىن، بايشانحۇ سازدىق باقشاسىن، مۇزتاع شىڭى ـ قاراكول سياقتى كورىنىس وڭىرلەرىن ئتۇيىندى تۇردە قۇرىپ، بارىن اۋىلى، مۇجى اۋىلى، تار تاجىك ۇلتى اۋدانىنداعى سياقتى ئبىر توپ اۋىل ـ قىستاق سايالىعات سەيىل ـ سەرۋەننىن ۇلگى كورسەتۋ تۇيىندەرىن قۇرىپ، 4 ميللىون 400 ملڭ يۇان قوسىپ ەكى جەردىڭ ادەبيەت ـ كوركەمونەر ۇيىرمەلەرىنىڭ ئوزارا ويىن قويىپ، اۋىس ـ كۇيىس جاساۋىنا قولداۋ كورسەتىپ، ئار جىلى ئبىر ميللىون يۇان ورنالاستىرىپ، مادەنيەت سايالىعات ۇشاق جالداۋىن ىلگەرىلەتتى.

3 جىلدان بەرى جياڭشي ولكەسىنىڭ شينجياڭغا باعىنتامالى كومەكتەسۋ الدىڭعى شەپ قولباسشىلىق شتابى جالپى 163 حالىق تۇرمىسى نسانىن، 156 نەگىزگى ساتى نسانىن اتقارىپ، اقتاۋ اۋدانىنداعى ئار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تۇرمىسىن بارعان سايىن جاقسارتتى.

...

3 جىلدىق شينجياڭغا كومەكتەسۋ جولىندا جياڭشي ولكەسى مەن اقتاۋ اۋدانىنىڭ تاعدىرى تىعىز قابىسىپ، شينجياڭغا كومەكتەسۋدىڭ سۇيىسپەنشىلىككە تولى كوركەم كارتيناسىن سالدى.

"شينجياڭ جاڭا ئداۋىر جاقسى ورەندەرىنىڭ وتان ساپارى" اۋىس ـ كۇيىس قيمىلى سۇبەلى تابىستارعا قول جەتكىزدى ـــ

"بۇل ئبىر رەتكى ۇمىتىلماس ۇيرەنۋ ساپارى بولدى"

□ انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ئتلشسى لي جيا ـ ني

"بۇل ئبىر رەتكى ۇمىتىلماس ۇيرەنۋ ساپارى بولدى"، ـ دەدى 10 كۇندىك "شينجياڭ جاڭا ئداۋىر جاقسى ورەندەرىنىڭ وتان ساپارى" اۋىس ـ كۇيىس قيمىلىن ايقاتقان سوڭ، قاراماي-لى قالالىق 16 ـ ورتا مەكتەپتىڭ وقۋشىسى لي ۇىنبو تەبىرەنە.

7 ـ ايدىڭ 15 ـ كۇننەن 24 ـ كۇننە دەين مەملەكەتتىك، اۋتونوميالى رايونىنىڭ جانە جەر ـ جەردىڭ "جاڭا داۋىردەگى جاقسى ورەن" اتاعىن العان 14 وقۋشىدان ۇيىمداسقان ەكسكۇرسيا، اۋىس ـ كۇيىس ۇيىرمەسى بەيجيڭ، شاندۇڭ چۇيفۇ، جىجياڭ جياشيڭ، شاڭحاي سىندى 4 جەرگە بارىپ، سول جەردەگى "جاڭا ئداۋىر جاقسى ورەندەرىمەن" ارالاسۋ، ىشتەسۋ قيمىلىن ورىستەتتى؛ توڭكەرىستىك تاريحي ەسكەرتكىش ورىندارىنا بارىپ، قىزىل ەستەلىكتەرگە ئۇڭىلدى؛ مادەنيەت ەسكى جۇرتتارىن ارالاپ، جۇڭحۋا ورىكەنيەتىنىڭ قۇددەرەتىن سەزىندى...

دوستاسپ، دوس تاپتى. بەيجيڭدە ەكى جەردىڭ "جاڭا ئداۋىر جاقسى ورەندەرى" اۋىس ـ كۇيىس جانە اڭگەمە قيمىلىن ورىستەتتى، كوپشىلىك تۇرمىستاعى، ۇيرەنۋدەگى اڭگىمەلەردى ايتىسپ، ئوزارا تارتۋ ۇىسندى؛ شاندۇڭنىڭ چۇيفۇندا ەكى جەردىڭ "جاڭا ئداۋىر جاقسى ورەندەرى" كلاسسيكالىق شعارمالاردى بىرگە وقىدى، كۇڭزى عيبادات-حاناسىن، كۇڭزى اۋلەتتەرىنىڭ تۇراعىن بىرگە ەكسكۇرسيالاپ، جۇڭحۋا ورىكەنيەتىنىڭ جاي ـ جاپسارىن سەزىندى؛ جىجياڭ-نىڭ جياشيڭندا ساباقتاستار نانحۇ توڭكەرىستىك ەسكەرتكىش سارايىن، جياشيڭ نانحۇ كولىندەگى قىزىل كەمەنى ەكسكۇرسيالاپ، "قىزىل كەمە رۇحىنا" جۇكتەلگەن ئتول جاساماپازدىق رۇحتى، كۇرەسكەرلىك رۇحتى جانە ۇلەس قوسۋ رۇحىن سەزىندى؛ شاڭحايدا ەكى جەردىڭ "جاڭا ئداۋىر جاقسى ورەندەرى" "ۇستازدارمەن بەتپە ـ بەت شاڭحايدىڭ جاڭا ئداۋىر جاقسى ورەندەرى قوعامدىق علىم جازدىق لاگەرى جانە شاڭحاي، شينجياڭنىڭ جاڭا ئداۋىر جاقسى ورەندەرى قوعامدىق علىم دوستىق نقپالداستىق لاگەرى" قيمىلىنا بىرگە قاتىناستى.

"قازىر مەنىڭ بەيجيڭدىك دوستارىم عانا ەمەس، تاعى چۇيفۇلىق دوستارىم، شاڭحايلىق دوستارىم دا بار"! ـ دەدى لي ۇىنبو قۋانشىپەن. ول جاڭا دوستارىنا شينجياڭغا كەلىپ ساياحاتتاۋ ۇىسنىسىن جولدادى. قاشقار 2 ـ ورتا مەكتەبىنىڭ وقۋشىسى دۇرحان لاچين جاڭا دوستارىنا 3 ۇرپاق ادامنىڭ وتاندى ئسۇيىپ، شەكارانى كۇزەتكەن اڭگىمەسىن ايتىپ، سول ورىنداعى بارلىق ادامدى اسەرلەندىردى.

قىزىل الاڭ ـ سارايلاردى ەكسكۇرسيالاپ، ەكپىندەي ىلگەرىلەۋدىڭ كۇشىن قابىلدادى. نىلقى اۋدانىنداعى ۇجين تاجريبە مەكتەبىنىڭ وقۋشىسى ئمانزيرا نۇرالدين بارعان جەردەگى بارىندە ولەڭ جازدى، جياشيڭ نانحۇ كولىندەگى قىزىل كەمەدە ول «قىزىل كەمە» دەگەن ولەڭ جازدى، "سەن ئبىر ئسات تە داملداماي، اسۋ-لاردان اسساڭ ماڭگى ورىكەندەي بەرەسىڭ"...

"مەن ەسكەرتكىش سارايىنان تۇسىرگەن سۋرەتتەردى، بەينەجازبالاردى دوستارىممەن بولىسەمىن"، ـ دەدى ئۇرىمجى قالالىق ملقاۋلار مەكتەبىنىڭ وقۋشىسى جوۋ شياۋچين تىلشىگە قول يشاراتى ارقىلى. كوپتەگەن ەسكەرتكىش سارايلاردان ول مەملەكەتتىڭ ەكونوميكاسى تەز دامىعان، مادەنيەت دىستەرى گۇلدەنىپ ـ كوركەيگەن، ەكولوگيالىق ورتاسى كوركەم، قونىسقا جايلى جاندى كورىنىستەردى كوردى. ول بىلاي دەدى: جاڭا ئداۋىر جاقسى ورەنى رەتىندە، سەنىمدى بەكەمدەپ، قۇلشىنا ۇيىرەنىپ، وتانىنىڭ قۇرىلىسى مەن داموۋىنا كۇش قوسامىن.

مادەنيەت ەسكى جۇرتتارىن ارالاپ، تاريحتىڭ تەرەڭ قاتپارىن سەزىندى. اقشي اۋدانى تۇڭشين ورتا مەكتەبىنىڭ وقۋشىسى ئبۇبايىم جامالدين بىلاي دەدى: "وسى رەتكى قيمىلدا كورگەندەرىمدى، ۇيرەنگەندەرىمدى، ويلاعاندارىمدى، تۇسىنگەندەرىمدى، ئسوزسىز، دوستارىممەن جانە ساباقتاستارىممەن بولىسەمىن".

"قيمىل باي مازمۇندى بولدى، مول تابىسقا قول جەتكىزدىم". ونسۋ اۋداندىق 4 ـ ورتا مەكتەپتىڭ وقۋشىسى حا بيندى 10 كۇن ىشىندە جۇڭحۋانىڭ تاڭداۋلى ئداستۇرلى مادەنيەتىمەن ئجيى ـ ئجيى ۇشراسىپ، جۇڭحۋانىڭ تاڭداۋلى ئداستۇرلى مادەنيەتىنىڭ قۇدىرەتى مەن ومىرشەڭدىگىن تەرەڭ سەزىنگەندىگىن، وسى رەتكى ساپارىنىڭ ەرەكشە بولعاندىعىن ايتتى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

6 ـ ايدىڭ سوڭىنا دەين رايونىمىزعا قاراستى باقلاۋ ـ باسقارۋ جۇرگىزىلگەن كاسىپورىندىڭ مال ـ مۇلىك جالپى سوماسى ئبىر تريللىون 610 ميللىارد 701 ميللىون يۇان بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 3%. 8 ارتتى؛ تازا مال ـ مۇلكى 401 ميللىارد 677 ميللىون يۇان بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 5% ارتتى؛ الدىڭعى جارتى جىلداعى تيجارات كىرىسى جيىنى 203 ميللىارد 572 ميللىون يۇان بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 2. 7% ارتتى؛ پايدا جالپى سوماسى 7 ميللىارد 695 ميللىون يۇان بولدى.

رايونىمىزعا قاراستى باقلاۋ ـ باسقارۋ جۇرگىزىلگەن كاسىپورىندىڭ نەگىزگى كورسەتكىشىنەن قاراعاندا، الدىڭعى جارتى جىلدا ناقتى تۇلعالى كاسىپورىندىڭ پايدا جالپى سوماسى جيىنى 3 ميللياردتان 690 ميللىون يۇان بولىپ، 1 ـ دارەجەلى كاسىپورىندىڭ پايدا مولشەرى 6%. 82كە جەتتى. ەكى فينانس كاسىپورىننىڭ جالپى پايداسى 4 ميللىارد 4 ميللىون يۇان بولدى.

رايونىمىزداعى مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسىپورىندىڭ كاسىپتىك تيجارات اينالىم جاعدايىنان قاراعاندا، 8گە تاياۋ كاسىپ سالاسى جالپى تۇلعالىق جاقتان پايدا تابۋدى ساقتاعان. اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپورىندارى جالپى تۇلعالىق جاقتان تاماشا كۇيىن ساقتاپ، باستى كورسەتكىشتەرى مەجەدەگىدەن جاقسى بولعان. تۇتاس كاسىپ بويىنشا تيجارات كىرىسى جيىنى 12 ميللىارد 700 ميللىون يۇان بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 9%. 56 ارتىپ، پايداسى جيىنى 495 ميللىون يۇان بولىپ، 229%، ارتقان؛ ونەركاسىپ كاسىپورىندارى تۇلعالىق جاقتان پايدا تاپقان، مەتاللۇرگيا ونەركاسىپ كاسىپورىندارىنىڭ پايدا تىرەگى كورنەكتى بولعان. تۇتاس كاسىپ بويىنشا تيجارات كىرىسى جيىنى 50 ميللىارد 938 ميللىون يۇانعا جەتىپ، جالپى پايدا 770 ميللىون يۇان بولدى. مەتاللۇرگيا ونەركاسىپ كاسىپورىندارىنىڭ تيجارات كىرىسى جيىنى 10 ميللىارد 371 ميللىون يۇان بولىپ، جالپى پايدا 642 ميللىون يۇان بولدى؛ قۇرىلىس كاسىبى قۇرىلىس جۇرگىزۋدىڭ قاۋىرت مەزگىلىنە ئوتىپ، كوپ ساندى كاسىپورىندار كولەمدى داموۋدى قالپىنا كەلتىرىپ، كىرىس ونىمدىلگى جەدەل ارتقان. تۇتاس كاسىپ بويىنشا تيجارات كىرىسى جيىنى 20 ميللىارد 447 ميللىون يۇان بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 8%. 13 ارتىپ، جالپى پايدا 954 ميللىون يۇان بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 9%. 67 ارتقان.

(باسى 1 ـ بەتتە)

سۋ ەلەكتر ستانسيالارىنىڭ تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، ەكولوگيالىق ورتانى قورعاۋ جانە قالپىنا كەلتىرۋ، سۋ بايلىعىن اشۋ، پايدالانۋ جاعدايىن ۇعىستى؛ شايار اۋدانى اۋىل شارۋاشىلىعىندا جوعارى ئونىمدى سۋ ۇنەمدەپ، كىرىستى ارتتىرۋ سناق ئتۇينى نسانىنىڭ ناقتى جاتتىعۋ بازاسىنا، شايار بوشىران زەردەلى اۋىل شارۋاشىلىعى ماشينالارى شەكتى سەرىكتەستىگىنە تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، وسى زامانعى اۋىل شارۋاشىلىعىنداعى جوعارى ساپالى داموۋ جاعدايىن ەگجەي ـ تەگجەيلى ۇعىستى؛ كۇشار مەشتىنىڭ ئدىنى قايراتكەرلەرمەن اڭگىمەلەسىپ، شينجياڭدا ئسلام ئدىنىن جۇڭگوشالاندىرۋ قىزمەتىنىڭ ورىستەتىلۋ جاعدايىن ۇعىستى؛ كۇشار قالاسى رەستە تاريحي مادەنيەت كوشەسىندە، كۇنەس اۋدانى كۇنەس قالاشعى اققۇ كولى الاڭىندا جەرگىلىكتى بۇقارامەن كەز كەلگەن ۋاقىتتا سۇحباتتاسىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاريبە الا كەلگەن وزگەرىستەردى جانە ۇلتتاردىڭ ارالاسۋ، ىشتەسۋ، توعىسۋ جاعدايىن ۇعىسىپ، ولاردى پارتيانىڭ حالىققا تيمدىلىك جاساۋ ساياساتىنا سۇيەنىپ، ەڭبەكشىل قوس قولدارىنا سۇيەنىپ تاماشا تۇرمىس جاراتۋعا جەگەرلەندىردى؛ بايىنعولين وبلىسى ليتاي جىبەك جولى توقماشىلىق شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى، شينجياڭ مەيكى حيميا ونەركاسىپ جارنا شەكتى سەرىكتەستىگى، مەملەكەتتىك قارجى قوسۋ توبى شينجياڭ لوپنۇر كاليلي تۇز سەرىكتەستىگىنە تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، وسى زامانعى اۋىل شارۋاشىلىعىنداعى جوعارى ساپالى داموۋ جاعدايىن ەگجەي ـ تەگجەيلى ۇعىستى؛ كۇشار مەشتىنىڭ ئدىنى قايراتكەرلەرمەن اڭگىمەلەسىپ، شينجياڭدا ئسلام ئدىنىن جۇڭگوشالاندىرۋ قىزمەتىنىڭ ورىستەتىلۋ جاعدايىن ۇعىستى؛ كۇشار قالاسى رەستە تاريحي مادەنيەت كوشەسىندە، كۇنەس اۋدانى كۇنەس قالاشعى اققۇ كولى الاڭىندا جەرگىلىكتى بۇقارامەن كەز كەلگەن ۋاقىتتا سۇحباتتاسىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاريبە الا كەلگەن وزگەرىستەردى جانە ۇلتتاردىڭ ارالاسۋ، ىشتەسۋ، توعىسۋ جاعدايىن ۇعىسىپ، ولاردى پارتيانىڭ حالىققا تيمدىلىك جاساۋ ساياساتىنا سۇيەنىپ، ەڭبەكشىل قوس قولدارىنا سۇيەنىپ تاماشا تۇرمىس جاراتۋعا جەگەرلەندىردى؛ بايىنعولين وبلىسى ليتاي جىبەك جولى توقماشىلىق شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى، شينجياڭ مەيكى حيميا ونەركاسىپ جارنا شەكتى سەرىكتەستىگى، مەملەكەتتىك قارجى قوسۋ توبى شينجياڭ لوپنۇر كاليلي تۇز سالاسى قۇرىلىمى، ئوندىرىس، تيجارات سياقتى جاعدايلار جوننىندە شىكەرىلەي اۋىس ـ كۇيىس جاساپ، كاسىپورىندارىدى تۇتاس كاسىپ سالاسى تىزبەگىنىڭ داموۋ دەڭگەيىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتۋعا جەگەرلەندىردى؛ بيىكتۇان 1 ـ شى 359 لۇيىننىڭ تىڭ يگەرۋ ەسكەرتكىش سارايىن ەكسكۇرسيالاپ، بيىكتۇان 1 ـ شى 9 ـ تۇان 8 ـ لياننىن شىكەرىلەي ارالاپ احۋال ۇعىسىپ، بيىكتۇان رۇحىن اسقاقتاتۋ مەن نەگىزگى تاقىرىپتىق تاريبەنى ورىستەتۋدى تىعىز ۇشتاستىرۋدى تالاپ ەتتى.

ۋاڭ گوشىڭ تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ بارىسىندا بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: نەگىزگى تاقىرىپتىق تاريبەگە جەتەكشىلىك ەتۋ گرۋپپاسى مەن اۋتونوميالى رايوننىڭ ارالاپ جەتەكشىلىك ەتۋ گرۋپپاسى مىندەتتەرىن بەلسەنە اتقارىپ، جاۋاپكەرشىلىگىن ادا ەتىپ، بايلانىس جاساعان، جەتەكشىلىك ەتەتىن ورنىندارىدى نازاريا ۇيرەنۋدەگى وي ـ تولعامدارىن قىزمەتتى ىلگەرىلەتۋ وي جەلىسىنە شنايى اينالدىرىپ، قاداعالاۋدىڭ، رەتتەۋ ـ تۇزەتۋدىڭ جەتىستىكتەرىن بۇقاراعا شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى، اقسۋ جۇڭمان مۇناي ـ تابيعي گاز بارلاۋ ـ اشۋ شەكتى سەرىكتەستىگى، جۇڭگو مۇناي حيميا شينشيڭ مۇناي سەرىكتەستىگى كۇشار جاسىل سۋتەگى ۇلگى كورسەتۋ نسانى ئبولىمى، بيىكتۇان 2 ـ شى شۋاڭفىڭ اينالمالى ەكونوميكا كاسىپ سالاسى باقشاسىنا تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، كاسىپورىن تيجاراتىن باسقارۋشىلارمەن نسان قۇرىلىسى، كاسىپ قىزمەت وتەۋدىڭ ونىمدىلگىنە اينالدىرىپ، جاۋاپكەرشىلىك ارقالاۋ، سىكەرلىك كورسەتۋ، بۇقاراعا قىزمەت وتەۋ، داموۋدى جەبەۋ ئىس جۇزىندىك ارەكەتى ارقىلى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاريبەنىڭ شىكەرىلەي ورىستەتىلۋىن ىلگەرىلەتۋ كەرەك.

ۋاڭ گوشىڭ اۋتونوميالى رايوننىڭ 4 ۇلكەن باسشىلىق القاسىنىڭ تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جەتىستىكتەرى جوننىندە اۋىس ـ كۇيىس جاساۋ ماجلىسىنە جانە نەگىزگى تاقىرىپتىق تاريبە اڭگىمە ماجلىسىنە قاتىناسقان كەزدە بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: قازىر 1 ـ توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاريبەنىڭ شەشۋشى م